

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

іноземної та слов'янської філології

А. М. Коваленко

«28» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

другий (магістерський) рівень

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ:

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ В ШКОЛІ

галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність – 014 Середня освіта (Українська мова і література)

додаткова спеціальність – 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))

освітньо-професійна програма: Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)

Мова навчання – українська

Погоджено науково-методичною комісією факультету іноземної та слов'янської філології
«28» серпня 2020 р.

Голова -

Семенов О. М., д. пед.н., проф.

Суми – 2020

Розробник:

Горболіс Л М., доктор філологічних наук, професор кафедри української мови і літератури

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

Семеног О. М., д. пед. н., професор

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	<p>Другий рівень вищої освіти за спеціальністю спеціальність – 014 Середня освіта (Українська мова література)</p> <p>додаткова спеціальність – 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))</p> <p>галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка</p>	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
2-й		2-й	
Лекції			
22 год.		6 год.	
Практичні, семінарські			
24 год.		4 год.	
Самостійна робота			
100 год.		138 год.	
Консультації:			
4 год.	2 год.		
Загальна кількість годин - 150	Вид контролю: залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета курсу – розширити уявлення про мистецтво, ознайомити з актуальними поняттями сучасної літературної методології, ввести майбутніх вчителів у широке поле дискусій навколо теоретичних принципів аналізу літературного твору, дати можливість майбутнім фахівцям продемонструвати набуті знання в оцінці конкретних літературних творів у аспекті їх жанрового змісту й форми та стилістики, максимально спроектувати знання з теорії літератури на твори зі шкільної програми.

Завдання курсу – формувати інтерпретаційну свідомість, критичне мислення магістрантів; формувати якості культурного читача, вдумливого, уважного поціновувача твору; навчити критично сприймати наукові публікації тенденційного характеру; сприяти формуванню філологічної компетентності майбутніх учителів-словесників; привернути увагу магістрантів до важливих властивостей літературного твору та його функцій, навчити застосовувати набуті знання у шкільній практиці.

Програма курсу, ґрунтуючись на досвіді провідних учених, теоретиків літератури має навчити магістрантів ефективно застосовувати знання з теорії літератури в школі, на уроках літератури, на факультативних заняттях, у процесі підготовки учнів до активної дослідницької роботи; курс покликаний навчити магістрантів заглиблюватися в архетипні основи художньої літератури, з'ясовувати особливості втілення у художньому тексті універсальї художньої свідомості, ментальних та етнічних архетипів, різнобічно й різноаспектно аналізувати літературні явища.

Унікальність навчальної дисципліни. Курс сприяє систематизації й узагальненню знань із теорії літератури, проектує набуті знання на шкільний курс вивчення літератури (письменників, твори), пропонує ознайомитися й

апробувати корпус знань про сучасні методи та методології аналізу літературного твору, що урізноманітнюють підходи до сучасного аналізу літературного твору в школі. Це важливо й необхідно для формування фахових компетентностей майбутніх вчителів української літератури, які мають ініціювати, мотивувати, організовувати та скеровувати дослідницьку та пошукову роботу школярів. У процесі опанування курсом магістранти знайомляться з авторськими моделями інтерпретації текстів українських письменників (запропонованими викладачкою). Набуті знання сприятимуть організації самоосвіти майбутніх учителів української мови і літератури.

Регіональний аспект. На лекціях і практичних заняттях активно залучатимуться твори (з актуальною тематикою, проблематикою, сформованою стильовою манерою) письменників-земляків, що можуть вивчатися на уроках із літератури рідного краю.

Загальні компетентності. Знання та розуміння специфіки професії і предметної галузі, основних концепцій, базових філологічних понять. Здатність діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності. Здатність цінувати різноманітність та мультикультурність світу, керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співпраці. Здатність працювати в команді, генерувати нові ідеї, мотивувати колег (учнів, студентів) на досягнення загальних цілей. Здатність здійснювати пошук, оброблення, аналіз, систематизацію, критичне осмислення інформації з різних джерел; навички використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій. Здатність діяти відповідально і свідомо, дотримуватися трудової дисципліни, планування та управління часом. Здатність визначати, формулювати та розв'язувати складні професійно-педагогічні проблеми, які вимагають інтеграції знань та практичних умінь з різних наук. Здатність спілкуватися державною мовою, уміння правильно, логічно, ясно будувати своє усне та писемне мовлення. Здатність спілкуватися

іноземною мовою, використовувати знання іноземної мови у професійній діяльності. Здатність учитися, готовність до самоосвіти і самовдосконалення впродовж життя, постійного підвищення кваліфікації, брати відповідальність за навчання інших.

Професійні компетентності. Володіє науковим інструментарієм у галузі філології, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі філології та методики навчання української мови та літератури, англійської мови. Уміє застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових для розв'язання проблем професійної (освітньої та наукової) діяльності. Уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; пропонує шляхи вирішення досліджуваної проблеми, аргументуючи власну позицію. Здатний діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності. Бере участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії). У професійній діяльності керується сучасними принципами толерантності, діалогу і співпраці. Уміє будувати і втілювати ефективну стратегію професійного саморозвитку і самовдосконалення.

2. Передумови для вивчення дисципліни

У процесі вивчення таких курсів, як вступ до літературознавства, історія української літератури, історія зарубіжної літератури, методика навчання української літератури в ЗЗСО магістранти мають володіти основними літературознавчими термінами, характеризувати помітні явища літературного процесу, з'ясовувати місце, значення творчості (творів) письменника, стильові особливості літературного періоду національних літератур, жанрово-стильову специфіку творчості письменників, а також бути ознайомленими з основними підходами та методами вивчення творів українських письменників у школі.

3. Результати навчання за дисципліною

Курс покликаний формувати в магістрантів уміння порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; пропонувати шляхи вирішення досліджуваної проблеми, аргументуючи власну позицію. Навчальна дисципліна має сприяти формуванню умінь вільного компетентного спілкування з широким колом фахівців у галузі професійної діяльності, ефективної взаємодії в команді, у професійному колективі.

Здобувачі мають *знати*: головні етапи розвитку теоретико-літературознавчої думки; методологічні засади інтерпретації художніх текстів; визначення засадничих понять (поетика, стиль, автор, художній світ, твір, текст, дискурс, неавторське слово, дискурс тощо).

Здобувачі мають *вміти*: оперувати поняттями сучасної літературної методології; дискутувати навколо теоретичних принципів аналізу літературного твору; активно сприймати твір, розуміти його в контексті розвитку світової культури, філософської думки, з позицій духовних прагнень часу., спроектувати набуті знання з теорії літератури на твори, що вивчаються в школі.

Методи навчання: проблемний, дослідницький, частково-пошуковий, інтерактивно-комунікативний (презентації).

Методики та технології навчання: теоретико-інформаційні (усний виклад, бесіда, розповідь, пояснення, обговорення), пошуково-творчі (аналіз ситуацій), самостійна робота (письмові роботи).

Набуті у процесі вивчення дисципліни знання можуть бути основою для подальшого навчання з підготовки доктора філософії (третьій ступінь вищої освіти) зі спеціальності 035 Філологія.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	<p>«Відмінно» А – 90-100 – студент має базові уявлення про сучасні методи і методологію наукових досліджень у галузі літератури й можливості їх застосування в школі; знає головні етапи розвитку теоретико-літературознавчої думки; вміє використовувати різні методологічні підходи, засадничі теоретичні знання до аналізу художніх текстів; володіє головними поняттями курсу. Дотримується принципів академічної доброчесності.</p>
В	<p>«Добре» В – 82-89 – володіє знаннями сучасних методик і технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних для успішного, ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукових досліджень; володіє поглибленими знаннями з теорії літератури, оперує поняттями сучасної літературної методології; уміє вести дискусію навколо теоретичних принципів аналізу літературного твору. Дотримується принципів академічної доброчесності.</p>
С	<p>«Добре» С – 74 – 81 – на достатньому рівні оперує поняттями сучасної літературної методології; уміє вести дискусію навколо теоретичних принципів аналізу літературного твору; активно сприймає твір, розуміє його в контексті розвитку світової культури, філософської думки, з позицій духовних прагнень часу; вміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; пропонує шляхи вирішення досліджуваної проблеми, аргументуючи власну позицію. Дотримується принципів академічної доброчесності.</p>
Д	<p>«Задовільно» Д – 64-73 – не на достатньому рівні оперує поняттями сучасної літературної методології; в цілому ввести дискусію навколо теоретичних принципів аналізу літературного твору; сприймає твір, проте не вповні розуміє його місце та значення в контексті розвитку світової культури, філософської думки, з позицій духовних прагнень часу; не на достатньому рівні володіє знаннями про методологічні підходи аналізу художнього твору; не може вповні виявити уміння і навички аналізувати художній твір; порівняння, висновки, узагальнення мають поверховий характер. У цілому дотримується принципів академічної</p>

	доброчесності.
Е	«Задовільно» Е – 60-63 – неповно аналізує літературне явище; уміє критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; пропонує шляхи вирішення досліджуваної проблеми; вповні не виявляє уміння і навички аналізувати художній твір; не володіє знаннями про методологічні підходи, літературознавчі школи; знає ключові теоретичні поняття.
F	«Незадовільно з можливістю повторного складання» FX – 35-59 – не засвоїв теоретичний матеріал, аналіз твору побіжний, некваліфікований; не міє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; не пропонує шляхи вирішення досліджуваної проблеми, не вміє аргументувати власну позицію; не вміє будувати і втілювати ефективну стратегію професійного саморозвитку і самовдосконалення; потребує повторного вивчення курсу. Не дотримується принципів академічної доброчесності.
FX	«Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни» F – 1-35 – не виконав програму курсу, не набрав належної кількості балів, не дотримується принципів академічної доброчесності.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ (д.ф.н.)

Поточне тестування			Сума
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	

27						27						46										
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	Т 17	Т 18	Т 19	Т 20	Т 21	Т 22	
Пр.	С.р	Пр	С.р	Пр.	С. р.	Пр.	С.р.	С.р.	П р.	С.р.	Пр	Ср	Пр.	С.р.	Пр.	П р.	С.р	С.р	Пр	пр	Пр	
5	4	5	4	5	4	5	4	4	5	4	5	4	5	4	5	5	4	4	5	5	5	100

РОЗПОДІЛ БАЛІВ (з.ф.н.)

Поточне тестування																		Сума
Розділ 1						Розділ 2						Розділ 3						100
35						35						30						
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	Т13	Т14	Т15	Т16	Т17	Т18	
Пр.	Ср	С.Р	Ср.	С.Р.	Ср.	С.Р.	С.Р.	Ср.	Пр.	Ср.	С.Р.	С.р	С.Р.	С.р	С.Р	С.Р.	Ср	
10	5	5	5	5	5	5	5	5	10	5	5	5	5	5	5	5	5	5

6. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Сутність мистецтва і специфіка художньої літератури як виду мистецтва

Курс «Теорія літератури: основні аспекти в школі» й академічна добротність. Загальне визначення мистецтва. Мистецтво як художня творчість, один із найважливіших елементів культури.

Поняття «жанр», «жанрова система». Із історії вивчення жанрів. Ц. Тодоров про походження жанрів. Дифузія жанрів. Правомірність існування терміна «чорнобильський жанр» (М. Павлишин). Гумор як жанротворчий фактор. Проблема розмежування роману й повісті, умовність чіткого поділу. Особливості вивчення жанрової специфіки художніх творів у школі.

Теоретичні основи інтертексту. Два типи зв'язків у тексті. Межа між відкритою і закритою інтертекстуальністю. Квазіінтертекстуальність. Види інтертекстуальності. Роль автора, тексту і читача в інтертекстуальності. Зразки інтертекстуальності у творах українських письменників (за шкільною програмою). Роль колективного підсвідомого (певного класу, народу, нації, раси) у процесі художнього творення. Поняття про архетип та архетипну психологію. Архетипна критика К.-Г. Юнга у дослідницькій практиці учнів.

Розвиток міфології як наукової дисципліни. Сутність міфу та його функції. Міф як основоположна форма духовної і матеріальної культури.

Розвиток герменевтики у просторі й часі від античності до Ф. Шлейєрмахера. Сутність ідей Г.-Г. Гадамера. Філософська герменевтика М. Хайдеггера, Р. Інгардена. Три рівні інтерпретації тексту. Закономірності змін естетичних мод. Культура інтерпретації. Г.-Г. Гадамер про істинність тексту. Герменевтичний підхід й особливості вивчення літератури в школі.

Феноменологічна школа в літературознавстві. Основні етапи розуміння тексту (за П. Рікером). Багатофазовість і багатошаровість літературного твору.

Особливості застосування елементів феноменологічної інтерпретації літературного твору в школі.

Теоретичні засади еволюційного методу. Основні ідеї Ф. Брюнетьєра. Питання про місце твору в саморозвитку мистецтва. Еволюція жанрів: балади Т. Шевченка та І. Драча, притчі Г. Сковороди, І. Франка, Д. Павличка. Застосування еволюційного методу в процесі вивчення творчості українських письменників (за шкільною програмою).

РОЗДІЛ 2. Теорія літератури й методологія: моделі осмислення в школі

Е. Еннекен, В. Вундт, Е. Ельстер та ін. про мистецтво як сублимацію (перехід) авторської психології в художні образи. Основні представники психологічної школи в українському літературознавстві. Психологічний напрям у літературознавстві і твори шкільної програми: шляхи застосування

Проблеми рецептивної естетики і поезики у творчій спадщині І. Франка. Трактат І. Франка «Із секретів поетичної творчості» як предтеча вітчизняної рецептивної поезики. Теорія рецептивної естетики в європейському літературознавстві 70-х рр. ХХ ст. Проблема множинності, полісемії в літературі й мистецтві, проблема взаємодії між читачем і текстом. Учень і вчитель як читачі. Зразковий читач.

Українська компаративістика ХІХ – початку ХХ ст.: особливості формування і становлення. Сучасні напрямки компаративних студій. Поняття про імагологію. Мандрівні образи, сюжети у вітчизняній літературі (відповідь проілюструвати прикладами). Порівняльний аналіз художнього твору в школі.

Основні засади біографічного методу. Теоретики та їхні розвідки. Роль щоденникових записів, листів для ґрунтовного вивчення у школі творів із біографічною канвою. Взаємодія життєвих і літературних планів у творах. Біографічний аналіз творів (за шкільною програмою).

РОЗДІЛ 3 . Теорія літератури й актуальні підходи до вивчення літератури в школі

Художня література як мистецтво часове. Часопростір як провідний елемент у будові художньої дійсності. Часова природа літературного образу (Сюжетно-композиційні особливості твору і хронотопу. Особливості романного хронотопу. Загальна просторово-часова структура твору. Моделі вивчення часу і простору в художньому творі в школі

Сутність концепції глибинної (аналітичної) психології К.-Г. Юнга. Поняття про архетип та архетипну психологію. Архетипна критика К.-Г. Юнга у дослідницькій практиці учнів.

Елементи застосування текстового аналізу Р. Барта в школі. Сутність методики текстового аналізу Р. Барта. Застосування елементів тестового аналізу Р. Барта в шкільній освіті.

Основні концепції З. Фрейда. Психоаналітичні студії у вітчизняному та світовому літературознавстві. Психоаналіз та українське літературознавство. Толерантність застосування психоаналізу З. Фрейда в шкільній освіті та дослідницькій практиці учнів.

Особливості культурно-історичного методу. Теоретичні засади та їх прояви у вітчизняному літературознавстві. Теорія запозичень (міграції сюжетів) та особливості її реалізації в художніх творах: культурно-історичний підхід. Культурно-історичний аналіз творів Т. Шевченка «Розрита могила», П. Куліша «Чорна рада», Лесі Українки «Бояриня» (проекція на шкільну програму).

Формальний аналіз тексту, його родові різновиди. Історія формальної школи в Україні. Специфіка аналізу поетичних творів (тропи, фігури, метрика, рима, римування). Особливості формального аналізу прозових творів (художня деталь, позасюжетні елементи, стрижневий образ тощо). Специфіка поетичних родів і завдання аналізу (епічний твір, драматичний твір, ліричний твір). Сюжет і оповідь у поезії та прозі.

Сутність феміністичних ідей. Фемінізм і гендер: проблема спільного й відмінного. Феміністичне прочитання творів Лесі Українки. Варіанти залучення феміністичних досліджень у ЗЗСО.

Актуальність, новизна і наукова продуктивність постколоніальних студій. Застосування постколоніальних літературознавчих студій у процесі вивчення літератури в школі.

Літературна творчість як діяльність, процес, текст. Психологічна мотивація і стимули творчості Літературна творчість як спосіб самовираження. Чинники виникнення задуму. Робота над твором. Літературний твір як відкрита художня система.

Текст у світлі наукових концепцій. Текст (твір) як результат літературної творчості. Динаміка літературного тексту. Засоби організації художнього тексту. Поняття підтексту. Підтекст як специфічний тип образного відтворення світу. Шляхи розкодування підтексту. Відповідальність та правильність обрання коду. Специфіка роботи з контекстом і підтекстом в школі.

Генеza художнього образу. Структура художнього образу. Типологія художніх образів (мікрообраз, персонаж, мегаобраз (художній світ твору), образ автора). Функції художнього образу. Основні етапи формування художнього образу: образ-задум, образ-твір, образ-сприйняття. Специфіка вивчення художнього образу у школі.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Тема. Жанрова специфіка художніх творів у теоретичному дискурсі

Поняття «жанр», «жанрова система». Із історії вивчення жанрів. Ц. Тодоров про походження жанрів. Проблема жанрового визначення роману. Методологічна основа вивчення жанро- і системотворення. Дифузія жанрів. Правомірність існування терміна «чорнобильський жанр» (М. Павлишин).

Романне багатоголосся. Гумор як жанротворчий фактор. Жанротворча роль ретроспекції в романі ХХ ст. Хронотопний аспект вивчення жанрової системи. Зв'язок жанро- і системотворення з естетикою літературного напрямку. Проблема розмежування роману й повісті, умовність чіткого поділу. Особливості вивчення жанрової специфіки художніх творів у школі.

Тема. Теоретичні й практичні засади інтертекстуальності: аспекти вивчення в школі

Теоретичні основи інтертексту Ю.Крістева, Р.Барт, В.Халізов, І.Льїн, Л.Женні, М.Бахтін про текст та інтертекст. Інтертекстуальність як сукупність міжтекстових зв'язків, виявлення різних форм і напрямів письма (цитата, центон, ремінісценція, алюзія, пародія, плагіат, стилізація тощо) в одній текстовій площині. Відповіді ілюструвати прикладами з творів українських письменників. Два типи зв'язків у тексті: а) відкритий (цитата з іншого тексту); б) закритий (прихована цитата, перегук із іншими сюжетами, образами). Приклади відкритого і закритого зв'язків у тексті. Межа між відкритою і закритою інтертекстуальністю. Квазіінтертекстуальність. Види інтертекстуальності. Типологія інтертекстуальності Ж.Женетта. Роль автора, тексту і читача в інтертекстуальності. Зразки інтертекстуальності у творах українських письменників (за шкільною програмою)

Тема. Психологічний напрям у літературознавстві: шляхи застосування в шкільній практиці вивчення літератури

Е. Еннекен, В. Вундт, Е. Ельстер та ін. про мистецтво як сублимацію (перехід) авторської психології в художні образи. Основні представники психологічної школи в українському літературознавстві. О. Потебня про структурно-типологічні аналогії між мовотворчими процесами, психологією творчості зі словом, символічним знаком та конструюванням картини світу. Три

аспекти функціонального бачення художньої творчості (за О. Потебнею): 1) феномен резонансності; 2) лінгвопсихологічне бачення «життя» художнього твору; 3) художня література – вагомий чинник живого неперервного процесу становлення, формування, розповсюдження образів, думок, смаків, уподобань. Психологічний напрям у літературознавстві і твори шкільної програми: шляхи застосування

Тема. Час і простір у художньому творі: моделі вивчення

Художня література як мистецтво часове. Часопростір як провідний елемент у будові художньої дійсності. Часова природа літературного образу (за Г.Е.-Лессінгом). Поняття про хронотоп. Погляди М. Бахтіна на хронотоп. Естетика і поетика художнього твору (на основі концепцій російського дослідника). Ідеї М. Бахтіна в контексті світової літературознавчої думки. Сюжетно-композиційні особливості твору і хронотопу. Особливості романного хронотопу. Загальна просторово-часова структура твору. Моделі вивчення часу і простору в художньому творі в школі

Тема. Архетипна критика К.-Г. Юнга й проблеми інтерпретації тексту

Сутність концепції глибинної (аналітичної) психології К.-Г. Юнга. Роль теорії Платона, Августина, К.Леві-Брюля, З.Фройда у формуванні ідей К.-Г. Юнга. Н. Фрай – основоположник архетипної критики. Ідеї Е. Нойманна, Дж. Хілмана в системі основних положень аналітичної психології. Роль колективного підсвідомого (певного класу, народу, нації, раси) у процесі художнього творення.

Поняття про архетип та архетипну психологію. Архетипна критика К.-Г. Юнга у дослідницькій практиці учнів.

Тема. Основи міфоаналізу

Розвиток міфології як наукової дисципліни. Сутність міфу та його функції (гностичні: міфосемантизаційні, класифікаційні, таксономічні (упорядкувальні), моделювальні; онтичні (культурно-нормативні): соціально-регулююча (ідеологічна), соціально-психотерапевтична, соціалізаційна, магічна, консервативна, етнодемаркаційна тощо. Міф як основоположна форма духовної і матеріальної культури.

Тема. Література і малярство: аспекти синтезу

Відображення сутності імпресіоністичної манери письма художника у романі Е.Золя «Творчість». Історія створення «роману про мистецтво». Реальні події і факти з життя Е.Золя і його друзів – Сезанна, Е. Мане, К.Моне. Погляди митців – героїв твору – (Сандоза і Клода Дюваля (Лантьє) на мистецтво. Художнє бачення Е.Золя «секретів творчості» художника-імпресіоніста. Елементи натуралізму у романі. Міжмистецькі зв'язки на уроках літератури в школі.

Тема. Рецепція тексту і шкільна практика

Проблеми рецептивної естетики і поетики у творчій спадщині І. Франка. Трактат І. Франка «Із секретів поетичної творчості» як предтеча вітчизняної рецептивної поетики. Теорія рецептивної естетики в європейському літературознавстві 70-х рр. ХХ ст. Праці В. Ізера та Г. Яусса. Сутність основних ідей учених. Рецептивна естетика як парадигма літературознавства у теоретичних працях Р. Варнінга. Проблема множинності, полісемії в літературі й мистецтві, проблема взаємодії між читачем і текстом. Учень і вчитель як читачі. Зразковий читач.

Тема. Культурологічні засади аналізу художнього твору

Сутність культурологічного підходу. Аналіз художнього твору («Силуети» (цикл) Л. Костенко, «Автопортрет з уяви» В. Яворівського, «Марія Башкирцева. Життя за гороскопом», «Поет із пекла. Тодось Осьмачка» М. Слабошпицького, «Батькові» Ю. Липи, «Самотній мандрівник простує по самотній дорозі» В. Домонтовича тощо) в культурологічному вимірі.

Тема. Компаративістські основи аналізу художнього твору

Українська компаративістика: минуле, сучасне, майбутнє. Методологія літературознавчої компаративістики. Українська компаративістика ХІХ – початку ХХ ст.: особливості формування і становлення. Сучасні напрямки компаративних студій. Поняття про імагологію. Мандрівні образи, сюжети у вітчизняній літературі відповідь проілюструвати прикладами). Порівняльний аналіз художнього твору в школі.

Тема. Переклад і проблема збереження національної самобутності художнього твору

Секрети і парадокси перекладу. Проблеми невідповідності перекладу оригіналу. Огляд літератури з проблем перекладознавства. Перекладознавчі проблеми у світлі літературознавчих теорій. Порівняння перекладів різних авторів із оригіналом.

Тема. Елементи застосування текстового аналізу Р. Барта в школі

Сутність методики текстового аналізу Р. Барта. Поняття про текст і твір. Лексія. Основні дослідницькі процедури з текстом (за Р. Бартом): «розсипаний текст»; «конотація»; «крок за кроком»; «комбінаторна безкінечність». Застосування елементів тестового аналізу Р. Барта в шкільній освіті.

Тема. Біографічний метод – ключ до багатогранного осмислення

творчості письменника в школі

Основні засади біографічного методу. Теоретики та їхні розвідки. Постать Шарля-Огюстена Сент-Бева. Роль щоденникових записів, листів для ґрунтовного вивчення у школі творів із біографічною канвою. Взаємодія життєвих і літературних планів у творах. Біографічний аналіз творів Т. Шевченка «Ми восени таки похожі...», Лесі Українки «Ти не хотів мене взяти...», «Квіток, квіток, як можна більше квітів», Олени Теліги «Чоловікові», Ліни Костенко «Я дуже тяжко вами відболіла» та ін.

Тема. Психологія З. Фрейда – галузь психологічної методології

Основні концепції З. Фрейда. Опоненти З. Фрейда в середині ХХ ст. Психологічні студії у вітчизняному та світовому літературознавстві. Психологія та українське літературознавство. І. Франко і дофрейдівська психологія. З. Фрейд і слов'янський гуманізм. Синтез психологічного З.Фрейда з іншими галузями знань. С. Павличко «Сто років без Фрейда», «Фрейдівський аналіз української класики: Шевченко, Костомаров, Куліш, Нечуй-Левицький», «Фрейдизм як критичний дискурс: Степан Балей». Толерантність застосування психологічного З. Фрейда в шкільній освіті та дослідницькій практиці учнів.

Тема. Герменевтичний підхід до вивчення зразків словесної творчості в школі

Розвиток герменевтики у просторі й часі від античності до Ф. Шлейєрмахера. Сутність ідей Г.-Г. Гадамера. Філософська герменевтика М. Хайдеггера, Р. Інґардена. Три рівні інтерпретації тексту. Закономірності змін естетичних мод. Культура інтерпретації. Г.-Г. Гадамер про істинність тексту. Герменевтичний підхід й особливості вивчення літератури в школі.

Тема. Феноменологічна інтерпретація літературного твору

Феноменологічна школа в філософії та літературознавстві, її загальні методологічні принципи. Проблеми феноменології у працях Е.Гуссерля. Поняття інтенціональності. Феноменологічна герменевтика П. Рікера. Переосмислення ідей Фрейда, Дільтея, Хайдеггера. Символічна функція – основна характеристика людського феномену. Основні етапи розуміння тексту (за П. Рікером). Багатофазовість і багатошаровість літературного твору. Особливості застосування елементів феноменологічної інтерпретації літературного твору в школі.

Тема. Еволюційний метод: застосування в шкільній практиці

Теоретичні засади еволюційного методу. Основні ідеї Ф. Брюнетьєра. Питання про місце твору в саморозвитку мистецтва. Еволюція жанрів: балади Т. Шевченка та І. Драча, притчі Г. Сковороди, І. Франка, Д. Павличка. Застосування еволюційного методу в процесі вивчення творчості українських письменників (за шкільною програмою).

Тема. Культурно-історичний метод

Особливості культурно-історичного методу. Теоретичні засади та їх прояви у вітчизняному літературознавстві. Ідеї Іпполіта-Адольфа Тена. Теорія запозичень (міграції сюжетів) та особливості її реалізації в художніх творах: культурно-історичний підхід. Культурно-історичний аналіз творів Т.Шевченка «Розрита могила», П. Куліша «Чорна рада», Лесі Українки «Бояриня» (проекція на шкільну програму).

Тема. Формальний аналіз тексту, його родові різновиди

Історія формальної школи в Україні. Специфіка аналізу поетичних творів (тропи, фігури, метрика, рима, римування). Особливості формального аналізу

прозових творів (художня деталь, позасюжетні елементи, стрижневий образ тощо). Специфіка поетичних родів і завдання аналізу (епічний твір, драматичний твір, ліричний твір). Сюжет і оповідь у поезії та прозі.

Тема. Деконструкція тексту

Жак Дерріда та його принцип “деконструкції” тексту. Питання про смерть автора. Лакуни та маргінеси. Коментар І. Ільїна. Деконструктивне прочитання тексту Ю. Андруховича “Екзотичні птахи і рослини”. Парадоксальність висновків.

Тема. Структуральний аналіз творів

Особливості структурального аналізу творів. Зв'язок структуралізму з лінгвістикою та математикою. Теоретичні розробки методу. Ю. Лотман та його праці. Структуральний і формальний методи: аспекти відмінності. І. Драч «Чорнобильська мадонна»: структуральний аналіз. Можливості застосування елементів структурального аналізу творів у школі.

Тема. Феміністичні дослідження в українському літературознавстві

Сутність феміністичних ідей. Фемінізм і гендер: проблема спільного й відмінного. Елен Шовалтер про дві течії у феміністичній критиці. Феміністичні домінанти в українському літературознавстві: умови формування і перспективи (праці С. Павличко, О. Забужко, Н. Зборовської, В. Агеєвої та ін.). Українська феміністична критика в оцінці сучасників (М. Наєнка, А. Бичко, Л. Масенко, Ю.Коваліва та ін.). Феміністичне прочитання творів Лесі Українки. Варіанти залучення феміністичних досліджень у ЗЗСО.

Тема. Постколоніальні студії: застосування у шкільній практиці вивчення літератури

Актуальність, новизна і наукова продуктивність постколоніальних студій. Змістова зорієнтованість (колоніальна, антиколоніальна) постколоніальних студій. Теоретики та їхні праці про постколоніальний вид літературного аналізу (С. Слемон, Г. Тіффін, Г. Ч. Співак, Е. Саїд, Г. Бгабга, А. Мукгерджі, С. Дюрінг). М. Павлишин «Постколоніальна критика і теорія». Твори «Розрита могила», «Тризна» Т.Шевченка, «Сто років як сконала Січ» В. Стуса, «Московіада» Ю.Андруховича: постколоніальне прочитання. Застосування постколоніальних літературознавчих студій у процесі вивчення літератури в школі.

Тема. Психологія художньої творчості

Літературна творчість як діяльність, процес, текст. Психологічна мотивація і стимули творчості Літературна творчість як спосіб самовираження. Чинники виникнення задуму. Спостереження. Збирання матеріалу. Натхнення. Швидкоплинність та розгалуженість асоціацій. Активізація у відтворенні вражень. Робота над твором. Літературний твір як відкрита художня система.

Тема. Текст, контекст, підтекст

Текст у світлі наукових концепцій. Текст (твір) як результат літературної творчості. Динаміка літературного тексту. Засоби організації художнього тексту. Поняття підтексту. Причини виникнення й тенденції розвитку формування прихованого змісту у творах художньої словесності. Близькість підтексту до символів та алегорій. Підтекст як специфічний тип образного відтворення світу. Шляхи розкодування підтексту. Відповідальність та правильність обрання коду. Специфіка роботи з контекстом і підтекстом в школі.

Тема. Художній образ у літературному творі

Гене́за худо́жного образу́. Структу́ра худо́жного образу́. Типоло́гія худо́жніх образів (мікрообраз, персонаж, мегаобраз (художній світ твору), образ автора). Функції худо́жного образу́. Основні етапи формування худо́жного образу́: образ-задум, образ-твір, образ-сприйняття. Специфіка вивчення худо́жного образу́ у школі.

Структура та обсяг навчальної дисципліни

014 Середня освіта

Назви розділів	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	конс	сп		лек	пр	конс	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
РОЗДІЛ 1. Сутність мистецтва і специфіка художньої літератури як виду мистецтва										
Тема. Вступ. Художня література як мистецтво	4	4				2	2			

слова										
Тема. Жанрова специфіка художніх творів у теоретичному дискурсі	8				8	11				11
Тема. Теоретичні і практичні засади інтертекстуальності: аспекти вивчення в школі	2		2			2		2		
Тема. Основи літературної герменевтики	4	4				2	2			
Тема. Герменевтичний підхід до вивчення зразків словесної творчості в школі	4		4							
Тема. Літературний твір і феноменологічна школа	2	2								
Тема. Феноменологічна інтерпретація літературного твору	8				8	11				11
Тема. Еволюційний метод і його застосування в шкільній практиці	8				8	11				11
Тема. Основи міфоаналізу	8				8	11				11
РОЗДІЛ 2. Теорія літератури й методологія: моделі осмислення в школі										
Тема. Літературознавча компаративістика	4	4				2	2			
Тема. Література і малярство: аспекти синтезу	8				8	11				11
Тема. Компаративістські основи аналізу художнього твору	2		2							

Тема. Рецепція тексту і шкільна практика	8				8	11				11
Тема. Літературний твір і рецептивна естетика	2	2								
Тема. Основи хронотопічного аналізу	2	2								
Тема. Час і простір у художньому творі: моделі вивчення	2		2							
Тема. Біографічний метод – ключ до багатогранного осмислення творчості письменника в школі	8				8	11				11
Тема. Переклад і проблема збереження національної самобутності художнього твору	8				8	11				11
Тема. Психологічний напрям у літературознавстві: шляхи застосування в шкільній практиці вивчення літератури	2		2							
РОЗДІЛ 3. Теорія літератури й актуальні підходи до вивчення літератури в школі										

Тема. Психоаналіз З. Фрейда – галузь психологічної методології	10		2		8	12		2		10
Тема. Архетипна критика К.-Г. Юнга й проблема інтерпретації тексту	4	2	2							
Тема. Елементи застосування текстового аналізу Р. Барта в школі	4	2	2							
Тема. Постколоніальні студії: застосування у шкільній практиці вивчення літератури	7				7	10				10
Тема. Культурно- історична школа	8				8	10				10

Тема. Формальний аналіз тексту	7				7	10				10
Тема. Феміністична критика в літературознавстві	8				8	10				10
Тема. Психологія художньої творчості	2		2							
Тема. Текст, контекст, підтекст	2		2							
Тема. Художній образ у літературному творі	2		2							
<i>Усього годин</i>	150	22	24	4	110	150	6	4	2	138

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Теоретичні й практичні засади інтертекстуальності: аспекти вивчення в школі	2	2
2	Психологічний напрям у літературознавстві: шляхи застосування в шкільній практиці вивчення літератури	2	
3	Архетипна критика К.-Г. Юнга й проблеми інтерпретації тесту	2	
4	Компаративістські основи аналізу літературного твору	2	
5	Текстовий аналіз Р. Барта	2	
6	Психоаналіз З. Фрейда – галузь психологічної методології	2	2
7	Герменевтичний підхід до вивчення зразків словесної творчості в школі	4	
8	Час і простір у художньому творі: моделі вивчення	2	
9	Психологія художньої творчості	2	
10	Текст, контекст, підтекст	2	
11	Художній образ у літературному творі	2	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Александрова Г. Помежів'я (українське порівняльне літературознавство кінця XIX – першої третини XX століття). Київ: Київський університет, 2009. 416 с.
2. Білецький Л. Основи літературно-наукової критики (Спроба літературно-наукової методології). Київ : Либідь, 1998. 408 с.

3. Білоус П. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості: лекції. Житомир : Рута, 2009. 336 с.
4. Білоус П. Теорія літератури: навч. посібник. Київ : Академія, 2013. 328 с.
5. Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство. Київ : Києво-Могилянська академія, 2008. 430 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/1053047/>
6. Вишницька Ю. Аналіз та інтерпретація художнього тексту. Спецкурс зі світової літератури. Київ: Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2019. 240 с. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/20658/1/Y_Vyshnytska_KUBG_2012_GL.pdf
7. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. Київ : Юніверс, 2000. 459 с.
8. Галич О. Історія літературознавства. Луганськ : Книжковий світ, 2009. 263 с.
9. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. Київ : Либідь, 2001. 486 с.
10. Грицик Л. Українська компаративістика: концептуальні проєкції. Донецьк : Юго-Восток, 2010. 298 с.
11. Гиршман М. Литературное произведение. Теория и практика анализа. Москва : Вища школа, 1991. 160 с.
12. Довгалевський М. Поетика. Київ : Мистецтво, 1973. 435 с.
13. Дюришин Д. Теория сравнительного изучения литературы. Москва : Прогресс, 1979. 317 с.
14. Зарубежная эстетика и теория литературы XIX – XX вв. Трактаты, статьи, эссе. Москва : Издательство Московского университета, 1987. 36 с.
15. Зборовська Н. В. Психологія і літературознавство. Київ: Академвидав, 2003. 392 с.
16. Квіт С. Основи герменевтики. Київ : Академія, 2003. 192 с.

17. Література. Теорія. Методологія. Вид. 2 / за ред. Д. Уліцької. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 543 с.
18. Наєнко М. Українське літературознавство. Школи. Напрями. Тенденції. Київ : Академія, 1997. 316 с.
19. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 347 с.
20. Поспелов Г. Теория литературы. Москва : Высш. школа, 1978. 351 с.
21. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів : Літопис, 1996. 633 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Antolohiia/Slovo_Znak_Dyskurs_Antolohiia_svit_ovoii_literaturno-krytychnoi_dumky_KhKh_st/
22. Современное зарубежное литературоведение: Энциклопедич. справочник. Москва : Интрада, 1999. 320 с.
23. Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ – початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бокула. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 531 с.
24. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2003. 448 с.
25. Хализев В. Теория литературы. 4-е изд., испр. и доп. Москва: Изд. Моск. ун-та, 2004. 405 с.

Додаткові:

1. Аверинцев С. Поэтика древнегреческой литературы. Москва: Наука, 1981. 368 с.
2. Ауэрбах Э. Мимесис. Изображение действительности в западноевропейской литературе. Москва : Прогресс, 1976. 556 с.
3. Барабаш Ю. Алгебра и гармония. О методологии литературоведческого анализа. Москва: Художественная литература, 1977. 224 с.

4. Бахтин М. Вопросы литературы и эстетики. Москва : Художественная литература, 1975. 504 с.
5. Бахтин М. Работы 1920-х годов. Киев : Next, 1994. 383 с.
6. Бахтин М. Эстетика словесного творчества. Москва : Искусство, 1979. 423 с.
7. Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика: Вибрані твори. Київ : Юніверс, 2001. 280 с.
8. Гейзинга Й. Homo ludens. Київ : Основи, 1994. 250 с.
9. Горболіс Л. Теорія літератури й методологічний дискурс. Суми : Мрія-1, 2014. 205 с.
10. Гнатюк М. Іван Франко і проблеми теорії літератури. Київ : Академія, 2011. 240 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk764600.pdf>
11. Градовський А. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика. Черкаси : Брама, 2003. 291 с.
12. Довгалецький М. Поетика. Київ : Мистецтво, 1973. 435 с.
13. Ингарден Р. Исследования по эстетике. Москва : Издательство иностранной литературы, 1962. 572 с.
14. Клочек Г. Поетика і психологія. Київ : Знання, 1990. 47 с.
15. Лосев А. История античной эстетики. Аристотель и поздняя классика. Москва : Искусство, 1975. 672 с.
16. Лотман Ю. Анализ поэтического текста. Ленинград : Просвещение, 1972. 272 с.
17. Макаров А. Підсвідомість і мистецтво. Нариси з психології творчості. Київ : Радянський письменник, 1990. 285 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Makarov_Anatolii/Piat_etiudiv_Pidsvidomist_i_myst_etstvo_narysy_z_psykholohii_tvorchosti.pdf?
18. Марко В. Основи аналізу літературного твору: навч.-метод. посібник для студентів і вчителів. Кіровоград : РВЦ. КДПУ ім. В.Винниченка, 2003. 32 с.
19. Мелетинский Е. Поэтика мифа. Москва : Наука, 1976. 407 с.

20. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття. Київ : Український Центр духовної культури, 2001. 552 с.
21. Наєнко М. Інтим письменницької праці: 3 лекцій про специфіку літературної творчості. Київ : Педагогічна преса, 2003. 277 с.
22. Наливайко Д. Спільність і своєрідність: Українська література в контексті європейського літературного процесу. Київ : Дніпро, 1988. 395 с.
23. Павличко С. Теорія літератури. Київ : Основи, 2002. 679 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Pavlychko_Solomiia/Teoriia_literatury/
24. Пилюк О. Зародження літературознавства: Схід – Захід: Ч.1: Схід. – Івано-Франківськ : Гостинець, 2002. 145 с.
25. Піхманець Р. Психологія художньої творчості. Київ : Наукова думка, 1991. 164 с.
26. Рикер П. Конфлікт інтерпретацій. Очерки о герменевтике. Москва : Академический Проект, 2008. 695 с.
27. Гарнашинська Л. Презумпція доцільності: Абрис сучасної літературознавчої концептології. Київ : Вид. дім. «Києво-Могилянська академія», 2008. 534 с.
28. Ткачук О. Наратологічний словник. Тернопіль: Астон, 2002. 173 с.
29. Фащенко В. У глибинах людського буття. Одеса : Маяк, 2005. 639 с.
30. Фізер І. Психолінгвістична теорія літератури Олександра Потебні. Київ : Академія, 1993. 112 с.

Інформаційні ресурси

1. Галич О. Теорія літератури : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти. URL: <http://www.padaread.com/?book=85654>
2. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст./ За ред. М. Зубрицької . URL: <http://www.twirpx.com/file/912427/>

Праці Горболіс Л. М.

1. Горболіс Л. Інтерпретаційне поле українського художнього тексту (кінець XIX – початок XX ст.) : навч. посібник для студентів-філологів. Суми: Видавничо-виробниче підприємство «Мрія» ТОВ, 2016. 208 с.
2. Горболіс Л. М. Чужина: коди інтерпретації : монографія. Суми : ВВП «Мрія», 2016. 176 с.
3. Горболіс Л. Теорія літератури і методологічний дискурс: навчальний посібник для студентів-філологів : У 2 ч. Ч. 1. Суми: ВВП «Мрія-1», 2014. 208 с.
4. Горболіс Л. Кінематографічний арсенал «Камінного хреста». *Слово і Час*. 2014. № 6. С. 32-39.
1. Горболіс Л. Партитура ритму у прозі Марка Черемшини. *Слово і Час*. 2015. № 8. С. 70-79.
2. Горболіс Л. Про збереження ідентичності у романі Степана Процюка «Руйнування ляльки». *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство)* : зб. наук. праць/ за ред. Оксани Філатової. № 1 (17), травень 2016. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2016. С. 71-77.
3. Горболіс Л. Яке воно «Літо-АТО»? *Слово і Час*. 2016. № 6. С. 22-34.
4. Горболіс Л. Коди інтерпретації повісті Я. Ясінського «Кураї або Варіації ошийника». *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія*. 2016. № 2 (36). С. 86-92.
5. Горболіс Л. Читання як самозбереження реципієнта. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2016. № 24. Т.1. С. 126-129.
6. Горболіс Л. Кінематографічні аспекти візуалізації образу в «Камінному хресті» Василя Стефаника. *Прикарпатський вісник НТШ. Слово*. 2016. №

2. С. 143-150; Василь Стефаник: наближення / за ред. Степана Хороба. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2017. С. 143-151.
7. Горболіс Л. Про що танцює героїня «Дитячої груді у скрипці». *Слово і Час*. 2017. № 7. С. 17-31.
8. Горболіс Л. Світ душі українця в поезії Тараса Шевченка «Ми восени таки похожі...». *Шевченків світ*. 2017. № 10. С. 50-60.
9. Горболіс Л. Художня концепція філософії буття героя у збірці Петра Сороки «Симфонія Петриківського лісу». *Філологічні трактати*. 2017. Т. 9, № 4. С. 127-138.
10. Горболіс Л. Доба і музика Кароля Ліпінського (за повістю-феєрією Лесі Білик «Промені й тіні Кароля Юзефа Ліпінського»). *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Філологічні науки (літературознавство)* : зб. наукових праць / за ред. О. С. Філатової. № 1 (21). 2018. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2015. С. 36-40.
11. Горболіс Л. Із секретів творчості Володимира Корнійчука. *Слово і Час*. 2018. № 6. С. 22-32.
12. Горболіс Л. Природоохоронна естетика у збірці Петра Сороки «Де свище Овлур». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. Вип. 34. Одеса: МГУ, 2018. С. 17-20.
13. Горболіс Л. М., Коренева Д. М. Жанрово-стильова парадигма прози Раїси Іванченко: монографія. Суми: ВВП «Мрія», 2018. 104 с.
14. Горболіс Л. М. Портрети з ракурсом бачення. *Філологічні трактати*. 2019. Т. 11, № 1. С. 108-110.
15. Горболіс Л., Горпинченко Л. М. Художні особливості прози про АТО Євгена Положія: монографія. Суми: ФОП Цьома С. П., 2019. 112 с.

16. Горболіс Л. М. Образи п'єси Павла Ар'є «На початку і наприкінці часів»: інтермедіальний вектор дослідження. *East European Scientific Journal*. 2019. № 1(41). Т. 5. С. 58-62.
17. Горболіс Л. Музична палітра оповідання Лесі Українки «Над морем». «Усі ріки течуть в море»: мариністика в літературі та культурі: зб. наук. матеріалів конференції (Бердянськ, 26-17 вересня 2019 р.) / гол. ред. О. П. Новик. Бердянськ: БДПУ, 2019. С. 27-29.
18. Горболіс Л. «На початку і наприкінці часів» Павла Ар'є: інтермедіальний аспект осмислення. *Літературний процес: методологія, імена, тенденції: зб. наук. ст. (філологічні науки)*. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2019. С. 109-113.
19. Горболіс Л. «Земля» Олександра Довженка: фільм, кіноповість, музичний супровід. *IX Довженківські читання: збірник наукових праць Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка* / за ред. А. О. Новикова. Глухів: ГНПУ ім. Олександра Довженка. Глухів: ГНПУ імені Олександра Довженка, 2019. С. 19-25.
20. Горболіс Л. «Із секретів поетичної творчості» І. Франка як теоретико-методологічна основа інтермедіальних студій. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. Вип. 42. Т. 2. Одеса: МГУ, 2019. С. 124-126.
21. Горболіс Л. М. Хореографічний код новелістики Володимира Корнійчука. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. 2019. Вип. 83. С. 81-87.
22. Горболіс Л. Музика як смислова домінанта роману Ірен Роздобудько «Прилетіла ластівочка». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. Вип. 43. Одеса: МГУ, 2019. С. 12-15.

23. Горболіс Л. Музична основа оповідання Лесі Українки «Над морем». *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. 2020. Вип. 14. С. 180-190.
24. Горболіс Л. Творчий портрет художника в повісті Тетяни Сидоренко «Ольга, дружина Пікассо». *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Том 31 (70), № 1. 2020. С. 136 -140.
25. Горболіс Л. Музика болю й радості в «Акордеоні» Миколи Жулинського. *Слово і Час*. 2020. № 4. С. 104-110.

**9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна**

Плани практичних занять.

Силабус.

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.

Навчальні посібники авторки програми.